

NOTAT

15. september 2017

Grund- og nærhedsnotat til Folketingets Europaudvalg om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1295/2013 om oprettelse af programmet Et Kreativt Europa (2014-2020)

Notatet sendes også til Folketingets Kulturudvalg

KOM(2017) 385

Nyt notat.

1. Resumé

Kommissionen har den 28. juli 2017 fremlagt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning nr. 1295/2013 om oprettelse af programmet Et Kreativt Europa (2014-2020). Forslaget, som den 25. august 2017 er oversendt til Rådet i dansk sprogversion, er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 167 (om kultur) og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Forslaget har til formål at anerkende Det Europæiske Ungdomsorkester (European Union Youth Orchestra) som et organ, der er nævnt i en basisretsakt som tilskudsmodtager, jf. forordning 966/2012 (finansforordningen). Konkret lægges der op til at gøre Det Europæiske Ungdomsorkester til en fast støttemodtager ved at indskrive Ungdomsorkestret i et nyt litra f) (under kulturdelfprogrammet) i forordning 1295/2013 om oprettelse af Et Kreativt Europa (2014-2020). Programmet er et EU-støtteprogram for kulturelle og kreative sektorer i Europa.

Det Europæiske Ungdomsorkester er hidtil blevet støttet på forskellig måde af programmet Et Kreativt Europa og af tidligere EU-kulturstøtteprogrammer, og forslaget sigter på at skabe en juridisk holdbar og gennemsigtig løsning, der kan sikre bæredygtig fortsættelse af Ungdomsorkestrets aktiviteter.

Det Europæiske Ungdomsorkester blev dannet i 1976 på baggrund af en beslutning fra Europa-Parlamentet og samler talentfulde unge musikere fra alle EU-lande, herunder også Danmark, som er optaget ud fra strenge kvalitetskriterier. Orkestret turnerer i og uden for Europa og vurderes at være i verdensklasse. Betydningsfulde dirigenter, solister, undervisere og instrumentalister har haft mulighed for at udvikle deres talent i orkestret, som i dag har tilknyttet et netværk på 3000 alumner.

Ifølge forslaget skal finansieringen af Ungdomsorkestret komme fra den eksisterende finansieringsramme for Et Kreativt Europa. Det fremgår af finansieringsoversigten i forslaget, at Kommissionen i resten af programperioden frem til 2020 har anslået en årlig støtte til orkestret på 0,6 mio. € (svarende til ca. 4,5 mio. kr.)

Regeringen er positiv over for at drøfte forslaget om at støtte videreførelsen af et vigtigt kulturprojekt med en klar europæisk dimension og finde en løsning, der er holdbar og gennemsigtig. Samtidig rejser forslaget en række principielle spørgsmål, der bør afklares; f.eks. om og i givet fald hvornår det er en EU-opgave at yde driftsstøtte til et orkester, og om forslaget kan skabe præcedens i forhold til ønsker fra andre kulturaktører om fast driftsstøtte. Faste støttemodtagere vil således lægge beslag på midler, der ellers kunne være brugt på at støtte nye projekter.

Forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser. Forslaget vurderes ikke have væsentlige statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Forslaget vurderes heller ikke at have væsentlige konsekvenser for EU's budget eller beskyttelsesniveauet.

Forslaget blev præsenteret i Rådets kulturarbejdsgruppe den 14. september 2017, hvor forslagens intention fik generel opbakning fra EU-landene. Samtidig rejste flere lande principielle betænkeligheder ved forslaget.

2. Baggrund

Forslaget skal ses med baggrund i den særlige rolle, som Det Europæiske Ungdomsorkester spiller i det europæiske kultursamarbejde. Orkestret har igennem over 40 år bidraget til at udvikle unge musiktalenter fra Europa, herunder også Danmark, og vurderes at være i verdensklasse. Gennem orkestrets turné- og mentorvirksomhed har unge musikere med forskellig baggrund bogstaveligt talt spillet sammen, og orkestret har dermed også bidraget til at bygge bro, nå ud til unge generationer, skabe dialog på tværs af landegrænser og formidle mangfoldighed.

Som et kulturprojekt med en klar europæisk dimension har orkestret på forskellige måder modtaget støtte fra EU's kulturstøtteprogram Et Kreativt Europa og fra tidligere kulturstøtteprogrammer.

I 2016 opfordrede en lang række EU-kulturministre til, at der blev fundet en løsning for Ungdomsorkestret, der stod over for at miste EU-støtte. Opfordringen resulterede i, Kommissionen besluttede at yde Ungdomsorkestret et driftstilskud. Tilskuddet blev ydet i henhold til finansforordningens bestemmelser, der giver mulighed for at yde tilskud til driften af et organ, der arbejder for virkeliggørelsen af et mål af generel interesse for Unionen eller et mål, der indgår i og fremmer og støtter en af Unionens politikker.

I Danmark har særligt Det Kongelige Danske Musikkonservatorium (DKDM) et tæt samarbejde med orkestret. Konservatoriet er såkaldt National Associate (partner) for orkestret og dermed løbende deltager i orkestrets strategiske arbejde. Orkestret har gennem tiden tilknyttet 86 danske alumner, hvoraf en lang række spiller en ledende rolle i dansk musik- og orkesterliv. DKDM bidrog i 2014 med 11 spillere til orkestret, med 7 i 2015, hvoraf 5 forventes at fortsætte i indeværende sæson. Hertil kommer et

antal studerende på reservelisten. DKDM bidrager som National Associate med et årligt bidrag til orkestrets virke (ca. 100.000 kr.). Orkestret modtager også støtte fra de øvrige EU-lande.

3. Formål og indhold

Forslaget har til formål at anerkende Det Europæiske Ungdomsorkester som et organ, der er nævnt i en basisretsakt som tilskudsmodtager, jf. forordning 966/2012 (finansforordningen).

Det Europæiske Ungdomsorkester er hidtil blevet støttet på forskellig måde af programmet Et Kreativt Europa og af tidligere EU-kulturstøtteprogrammer, og forslaget sigter på at skabe en juridisk holdbar og gennemsigtig løsning, der kan sikre bæredygtig fortsættelse af Ungdomsorkestrets aktiviteter

Konkret lægges der op til at gøre Ungdomsorkestret til en fast støttemodtager ved at indskrive orkestret i et nyt litra f) (under kulturdelforordningen) i forordning 1295/2013 om oprettelse af Et Kreativt Europa. Programmet støtter kulturelle og kreative sektorer i Europa.

Ifølge forslaget skal finansieringen af Ungdomsorkestret komme fra den eksisterende finansieringsramme for Et Kreativt Europa, som har et samlet budget for 2014-2020 på ca. 1,462 mia. € (svarende til ca. 10,965 mia. kr.). Det fremgår af finansieringsoversigten i forslaget, at Kommissionen i resten af programperioden frem til 2020 har anslået en årlig støtte til orkestret på 0,6 mio. € (svarende til ca. 4,5 mio. kr.).

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører om nærhedsprincippet med henvisning til TEUF artikel 167, ”at Unionen ved sin indsats skal støtte og udbygge medlemsstaternes indsats. Eftersom Det Europæiske Ungdomsorkesters mål og aktiviteter rækker ud over blot en eller flere medlemsstats interesse og gavn, og eftersom orkestret blev oprettet på baggrund af en beslutning fra Europa-Parlamentet, er der en tydelig komplementaritet i at anerkende det som et organ, der er nævnt i en basisretsakt, jf. art. 190, stk. 1, litra d), i Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 1268/2012. Dets aktiviteter medfører en betydelig europæisk merværdi”.

Regeringen er enig i, at forslaget har til formål at understøtte medlemsstaternes indsats på kulturområdet, ligesom regeringen finder, at Det Europæiske Ungdomsorkester har en tydelig europæisk dimension. Regeringen er på den baggrund enig i, at nærhedsprincippet er overholdt og henviser i øvrigt til, at forslaget sigter på at ændre en eksisterende EU-forordning med henblik på at skabe mulighed for en fast EU-finansiering af orkestret.

6. Gældende dansk ret

For programmet Et Kreativt Europa 2014-2020, som tæller et Media-delfprogram (støtte til film mv.) og et kulturdelfprogram:

De danske filmstøtteordninger er reguleret i filmloven, jf. lov nr. 186 af 12. marts 1997 med efterfølgende ændringer.

De danske kunststøtteordninger er reguleret i lov om billedkunst og kunstnerisk formgivning, jf. lov nr. 457 af 8. maj 2013, litteraturloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 31 af 14. januar 2014, musikloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 32 af 14. januar 2014, scenekunstloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 30 af 14. januar 2014 samt i lov om Statens Kunstfonds virksomhed, jf. lov nr. 458 af 8. maj 2013.

7. Konsekvenser

Lovmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have væsentlige statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Forslaget vurderes heller ikke at have væsentlige konsekvenser for EU's budget eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Forslaget er blevet sendt i høring i EU-specialudvalget for kulturpolitiske spørgsmål med frist den 14. september 2017. Høringen gav ikke anledning til bemærkninger.

Endvidere er forslaget udsendt i bred høring til berørte interessenter med høringsfrist den 9. oktober 2017. Folketinget vil i et revideret grund- og nærhedsnotat blive orienteret om resultatet af høringen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forslaget forventes at få generel opbakning blandt EU-landene, idet forslaget dog også forventes at give anledning til principielle betænkeligheder.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er positiv over for at drøfte forslaget om at støtte videreførelsen af et vigtigt kulturprojekt med en europæisk dimension i form af Det Europæiske Ungdomsorkester. Regeringen deltager gerne i drøftelsen af en løsning for orkestret, der er holdbar og gennemsigtig.

Samtidig finder regeringen, at forslaget rejser en række principielle spørgsmål, der bør afklares. F.eks. om og i givet fald hvornår det er en EU-opgave at yde driftsstøtte til et orkester, og om forslaget kan skabe præcedens i forhold til ønsker fra andre kulturaktører om fast driftsstøtte. Faste støttemodtagere vil således lægge beslag på midler, der ellers kunne være brugt på at støtte nye projekter.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

Med hensyn til forslaget om Et Kreativt Europa 2014-2020 blev sagen forelagt for Folketingets Europaudvalg med henblik på forhandlingsoplæg på møde den 3. maj 2012 forud for rådsmødet (uddannelse, ungdom, kultur og sport) den 10.-11. maj 2012.